

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเล่นกีฬาและออกกำลังกายมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการออกกำลังกายจะช่วยให้บุคคลมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ทั้งพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชว่า

การกีฬาเป็นของจำเป็นแก่ทุกคน เพราะกีฬาย่อมช่วยเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกาย และจิตใจได้อย่างดี ยิ่งผู้ที่ใดเล่นกีฬาได้ออกกำลังกาย แข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว ไตสดชื่นทนต่อที่ประชุมชน ทำให้ห้องอาจไมกระคาก เกอเขิน ไตแข็งขันและรวมมือกับผู้อื่น ทำให้รู้จักแพ้ ทรชนะ หนักแน่น มีสามัคคี คุณสมบัติต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเล่นกีฬานั้นจะติดตัวนักกีฬาต่อไป แม้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วในวันข้างหน้าจะเป็นประโยชน์ช่วยในการครองชีวิต และการประกอบกรงานอย่างสำคัญ และกีฬาจะอำนวยประโยชน์สมบูรณ์ต่อเมื่อการฝึกหัดอบรมที่ดี ที่ถูกต้อง นักกีฬาดีมีมั่นในอุดมคติของการกีฬาเท่านั้น (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย 2520 : อางถึงใน ประณัย จันทประคิษฐ์ 2524 : 2 - 3)

ในปัจจุบันนี้แนวความคิดค่านการการศึกษา และออกกำลังกายด้วยวิธีใดก็ตาม กำลังมุ่งไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึงแนวความคิดที่จะให้การ เล่นกีฬา และการออกกำลังกายเป็นไปอย่างทั่วถึง ในบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกสังคม (ฟอง เกิดแก้ว 2529 : คำนำ) แนวทางในการพัฒนาที่สำคัญแนวทางหนึ่งนั่นก็คือ การพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน หรือการพัฒนากีฬาเพื่อชนหมู่มากให้ได้ เล่นกีฬากันอย่างทั่วถึง นั้นเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุด เพราะว่าสุขภาพหรือสมรรถภาพ ความแข็งแรงทางกาย หรือความมีน้ำใจนักกีฬาและคุณธรรมทางจิตใจของประชากรในชาติจะ เกิดขึ้นได้ก็อยู่ที่ การวางรากฐาน และการส่งเสริมการกีฬาให้ชนหมู่มากได้มีโอกาสเล่นอย่างทั่วถึง และปลุกฝังให้ทุกคนได้ตระหนักว่า การกีฬานั้นเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิต เมื่อทุกคนได้รำลึกเช่นนั้น เขาก็ย่อมจะครองแสงหาเวลาว่างเพื่อ เล่นกีฬาอยู่เสมอ ผลดีก็จะเกิดแก่

ตัวเขา แก่ส่วนรวมและแก่การศึกษาด้วย (เจริญทร์ ธานีรัตน์ 2525 : 106)

อำนวยการ สุวรรณศิริ (2531 : 30 - 40) กล่าวถึง เป้าหมายของรัฐในการพัฒนาการศึกษาข้อหนึ่งว่า เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือเพื่อพัฒนาสุขภาพ และอนามัยส่วนบุคคลให้ดีขึ้น อันเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ และมีนโยบายที่จะส่งเสริมการออกกำลังกายและการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี และมีการพักผ่อนหย่อนใจที่ถูกต้องตลอดจนได้ให้แนวทางพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยให้ทุกหน่วยงานทุกองค์การ มีแผนงานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์การของรัฐบาลแห่งหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา (พรชัย เทพปัญญา 2524 : 76 - 77) โดยมีกองสนทนากการ สำนักสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และมีหน่วยงานภาคสนามที่ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม คือ ศูนย์ส่งเสริมกีฬา ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงปัญหาของคนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมักจะหาสถานที่ในการออกกำลังกายได้ยากขึ้นทุกวัน จึงได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมกีฬาขึ้น โดยได้พยายามจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตพื้นที่ต่าง ๆ โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครบ้าง โรงเรียนของกรมสามัญศึกษาบ้าง และศูนย์เยาวชนบางแห่ง อีกหลักว่าเป็นสถานที่ในบริเวณชุมชนมีความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้มาใช้บริการ หลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจประจำวันแล้ว ตั้งแต่เวลา 18.00 - 21.00 น. (เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ 2527 : 45 - 46) จากการศึกษาสำรวจเพื่อประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมกีฬา กรุงเทพมหานคร โดยงานศูนย์เยาวชนและสนามเด็กเล่น กองสนทนากการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (2524) พบว่าไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่รัฐควรจะจ่ายงบประมาณเพื่อทำการนี้ เพราะมีประชาชนมาใช้บริการน้อย ดังนั้นการเปิดบริการศูนย์ส่งเสริมกีฬาจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีต่อทางราชการ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ศูนย์ส่งเสริมกีฬาซึ่งแต่เดิมมีจำนวนเพียง 5 แห่ง ในปี พ.ศ. 2523 - 2524 กลับเพิ่มขึ้นเป็น 15 ศูนย์ ในปี 2528 และในปีที่ผู้วิจัยได้เริ่มศึกษา ในปี 2530

ศูนย์ดังกล่าวลดจำนวนลงเหลือเพียง 14 แห่ง เนื่องจากศูนย์ที่ถูกยุบอาจจะ
ดำเนินการไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ซึ่งการจัดและดำเนินการอาจเป็นปัญหาที่สำคัญ
ปัญหาหนึ่ง

การที่จะจัดและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์การ
ย่อมต้องใช้ปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารงาน โปทธรย์ จัยสิน ม.ป.ป. : 11) กล่าวว่า
ทรัพยากรในการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ประกอบด้วย

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)
4. วิธีจัดการ (Management)

จรัส โทษศิริ กล่าวว่า

ในการจัดดำเนินการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยคน หรือครู อาจารย์ และ
เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง ยาม และคนสวนมาทำงาน ต้องใช้เงินทุน ต้องมี
วัสดุอุปกรณ์การศึกษาเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ และมีวิธีจัดการเป็นองค์ประกอบ
ที่สำคัญ หรือแม่ขององค์การเอกชน รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการธุรกิจ
ต่าง ๆ ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า 4 M's เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน
(อาจถึงใน โปทธรย์ จัยสิน ม.ป.ป. : 11)

ศูนย์ส่งเสริมกีฬานอกจากจะมีเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมกีฬาเป็นผู้จัดและดำเนิน
การศูนย์ส่งเสริมกีฬาแล้ว กรุงเทพมหานครยังได้ออกระเบียบว่าด้วยการดำเนินงาน
ของศูนย์เยาวชน และศูนย์ส่งเสริมกีฬา (2525 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ให้ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน และหรือศูนย์ส่งเสริมกีฬา
ประจำศูนย์เยาวชน และหรือศูนย์ส่งเสริมกีฬา จำนวนแห่งละไม่เกิน 25 คน ผู้ที่จะ
ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจต่อกิจกรรมของศูนย์
มีความเสียสละเพื่อกิจกรรมของศูนย์ ฯ และมีหลักฐานมั่นคงเป็นที่ยอมรับของสังคม และ
ให้อยู่ในตำแหน่งครั้งละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์ ฯ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล กรุงเทพมหานคร และตามวัตถุประสงค์ของศูนย์
2. เสนอแนะความคิดเห็นในการส่งเสริมกิจการของศูนย์ ฯ ตลอดจนการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของศูนย์ ฯ
3. ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ ฯ
4. ส่งเสริมและเสนอแนะในด้านวิชาการแก่ศูนย์ ฯ และช่วยเผยแพร่กิจการของศูนย์ ฯ
5. จัดหาทุนเพื่อใช้ในกิจการของศูนย์ ฯ
6. เสนอผลงานของคณะกรรมการ ฯ ต่อสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพ - มหานคร ทุก 6 เดือน

ปัจจุบันยังไม่มีศูนย์ส่งเสริมกีฬาอย่างใดที่มีคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ส่งเสริมกีฬา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเลย (อุษา มาศสถิตย์, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังไม่สามารถจัดสถานที่ทำการของศูนย์ส่งเสริมกีฬาให้เป็นเอกเทศ ยังต้องอาศัยสถานที่ของหน่วยงานอื่น เช่น ศูนย์เยาวชน และโรงเรียน ทั้งของกรมสามัญศึกษา รวมทั้งโรงเรียนของกรุงเทพมหานครเอง ตลอดจนความพร้อมในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกของแต่ละศูนย์ก็แตกต่างกัน ผู้มาใช้บริการก็มีความแตกต่างกันมากในเรื่องเพศ และวัย จึงน่าจะเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาที่จะให้โดยลติ ผู้วิจัยจึงใคร่ที่จะศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการจัด และดำเนินการของศูนย์ส่งเสริมกีฬาให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างหัวหน้ากับผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัด และดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. หัวหน้าและผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาอยู่ในระดับใดระดับหนึ่ง
2. ความคิดเห็นระหว่างหัวหน้ากับผู้ฝึกสอนกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัด และดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาน่าจะแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬา เกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 ศูนย์ เท่านั้น
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬา สังกัดกองนันทนาการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศูนย์ส่งเสริมกีฬา
3. การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าและผู้ฝึกสอนกีฬา ของศูนย์ส่งเสริมกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานครจะทำการศึกษา 6 ด้าน เท่านั้นคือ
 - 3.1 ด้านบุคลากร
 - 3.2 ด้านผู้บริหาร
 - 3.3 ด้านงบประมาณ
 - 3.4 ด้านการจัดดำเนินงาน

3.5 คำนอุปกรณ์

3.6 คำนสถานที่ และเครื่องอ่านวคความสะควก

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความเชื่อถือได้โดยมีความตรงตามโครงสร้าง และเนื้อหา (Content Validity) และมีความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93
2. ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและแสดงความคิดเห็นตามความรู้สึกที่แท้จริง และเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หัวหน้า หมายถึง หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมกีฬาที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนกิจการต่าง ๆ ภายในศูนย์ส่งเสริมกีฬา ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกรุงเทพมหานคร

ผู้ฝึกสอนกีฬา หมายถึง ข้าราชการหรือลูกจ้างของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติงาน ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภทต่าง ๆ ในศูนย์ส่งเสริมกีฬา

ศูนย์ส่งเสริมกีฬา หมายถึง สถานที่ซึ่งมีอาคารและสถานที่อื่นเหมาะสมสำหรับให้สมาชิกได้มาใช้บริการที่ศูนย์ส่งเสริมกีฬาจัดขึ้น หรือเพื่อประกอบกิจกรรมพลศึกษา โดยมีระเบียบและวิธีดำเนินงานที่ชัดเจน และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของหัวหน้าศูนย์ส่งเสริมกีฬา และเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมกีฬา สังกัดกองนันทนาการ สำนักงานสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร

การจัดและดำเนินการ หมายถึง การจัดระบบการทำงาน และดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ส่งเสริมกีฬา โดยกำหนดตำแหน่งงาน อำนาจหน้าที่ และวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับบุคลากร ผู้บริหาร งบประมาณ การจัดดำเนินงาน อุปกรณ์ สถานที่ และเครื่องอ่านวคความสะควก

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬา ทำให้การจัดและดำเนินการของศูนย์ส่งเสริมกีฬาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของหัวหน้าและผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬาเกี่ยวกับปัญหาการจัด และดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เป็นแนวทางสำหรับหัวหน้า และผู้ฝึกสอนกีฬาของศูนย์ส่งเสริมกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร จะได้นำไปใช้ในการแก้ไขการจัดและดำเนินการศูนย์ส่งเสริมกีฬาให้เหมาะสมและได้ผลดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ส่งเสริมกีฬา ได้แก่ หัวหน้างานส่งเสริมกีฬา ผู้อำนวยการกองนันทนาการ และผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก้ไข ปรับปรุง และให้การส่งเสริมการจัดและดำเนินการของศูนย์ส่งเสริมกีฬา ให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า หรือวิจัยในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดและดำเนินการทางนันทศึกษาในหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ๆ ต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย